

Spis treści

Podziękowania 8

1. Wprowadzenie 9

2. Ujęcie mechanistyczne bierze górę. Organizacje jako maszyny 17
- Maszyny, myślenie mechanistyczne i narodziny biurokratycznej organizacji 20
 - Narodziny organizacji mechanistycznej 21
 - Klasyczna teoria zarządzania: projektowanie organizacji biurokratycznych 24
 - Naukowe zarządzanie 29
 - Mocne strony i ograniczenia metafory maszyny 33

3. Do akcji wkracza przyroda. Organizacje jako organizmy 41

- Odkrywanie potrzeb organizacji 42
- Uznanie ważności otoczenia: organizacje jako systemy otwarte 47
- Teoria sytuacyjna: przystosowywanie się organizacji do otoczenia 71
- Różnorodność gatunków 59
- Zdrowie i rozwój organizacji 66
- Dobór naturalny: organizacja z punktu widzenia ekologii populacji 71
- Ekologia organizacji: tworzenie wspólnej przyszłości 75
- Mocne strony i ograniczenia metafory „organizmowej” 79

4. W stronę samoorganizacji. Organizacje jako mózgi 85

- Obrazy mózgu 87
- Organizacje jako mózgi przetwarzające informacje 89
- Przetwarzanie informacji, podejmowanie decyzji i projektowanie organizacji 90
- Cybernetyka, uczenie się i uczenie się, jak się uczyć 94
- Czy organizacje potrafią się uczyć oraz uczyć się uczenia? 98
- Mózgi i organizacje jako systemy holograficzne 107
- Ułatwianie samoorganizacji: zasady projektowania holograficznego 110
- Organizacja holograficzna w praktyce 117
- Mocne strony i ograniczenia metafory organizacji jako mózgu 119

5. Tworzenie rzeczywistości społecznej. Organizacje jako kultury 125

- Kultura a organizacja 126
- Organizacja jako zjawisko kulturowe 126

Organizacja a kontekst kulturowy	128
Kultury i subkultury organizacyjne	136
Tworzenie rzeczywistości organizacyjnej	146
Kultura: przestrzeganie reguł czy ich ustanawianie?	146
Organizacja: ustanawianie wspólnej rzeczywistości	149
Mocne strony i ograniczenia metafory kulturowej	152
6. Interesy, konflikt i władza. Organizacje jako systemy polityczne	161
Organizacje jako systemy rządzenia	163
Organizacje jako systemy działalności politycznej	169
Analizowanie interesów	170
Rozumienie konfliktu	178
Władza: wyjaśnienia i interpretacje	183
Zarządzanie organizacjami pluralistycznymi	216
Mocne strony i ograniczenia metafory politycznej	226
7. Badanie jaskini Platona. Organizacje jako psychiczne więzienia	232
Pułapka faworyzowanych sposobów myślenia	234
Organizacja a zjawiska nieświadome	237
Organizacja a wypierana seksualność	238
Organizacja a patriarchalna rodzina	246
Organizacja, śmierć i nieśmiertelność	248
Organizacja a lęk	250
Organizacja, lalki i misie	258
Organizacja, cień i archetyp	261
Mocne strony i ograniczenia metafory psychicznego więzienia	267
8. Ujawniająca się logika zmian. Organizacja jako przepływ i transformacja	272
Ukryte i ujawnione aspekty organizacji	273
<i>Autopoiesis</i> : logika samowytwarzających się systemów	275
Organizacje jako systemy samowytwarzające się	280
Ustanawianie rzeczywistości jako forma narcyzmu: organizacje wchodzą w interakcje z projekcjami samych siebie	281
Tożsamość i zamknięcie: egocentryzm kontra mądrość systemowa	283
Próba nowego spojrzenia na ewolucję i zmianę organizacji	286
Pętla, a nie linie: logika wzajemnej przyczynowości	288
Sprzeczność i kryzys: logika zmiany dialektycznej	298
Analiza dialektyczna: zrozumienie, w jaki sposób społeczeństwa i organizacje zmieniają same siebie	301
Życie ze sprzecznościami i kierowanie przepływem	309
Mocne strony i ograniczenia metafory przepływu	312
9. Groźne oblicze. Organizacje jako narzędzia dominacji	320
Organizacja jako dominacja	322
Jak organizacje wykorzystują i wyzyskują swoich pracowników	326
Organizacja, klasa i kontrola	328
Zagrożenia w pracy, choroby zawodowe i wypadki przy pracy	338
Pracoholizm oraz stres społeczny i psychiczny	347
Polityka organizacyjna i organizacja radykalizowana	349

Korporacje wielonarodowe a gospodarka światowa	353
Korporacje wielonarodowe jako mocarstwa światowe	357
Korporacje wielonarodowe: rejestr wyzysku?	360
Mocne strony i ograniczenia metafory dominacji	373
10. Doskonalenie sztuki analizowania organizacji. Używanie metafory do odczytywania i rozumienia organizacji	379
Przypadek firmy Multicom	380
Analiza firmy Multicom: diagnostyczne odczytanie	384
Analiza firmy Multicom: proces krytycznej oceny	389
Wykorzystywanie metafory do zarządzania organizacją i projektowania jej struktury	391
Posługiwanie się metaforą w celu wzbogacenia informacji o pożądanych kierunkach działania	392
Przyczyną wielu problemów organizacyjnych są nasze sposoby myślenia	395
Odczytywanie jako teoria w praktyce	397
11. Myślenie obrazami. Przyszłość teorii organizacji	399
O słoniach i organizacjach	400
Myślenie obrazami: organizacja jako sposób myślenia	403
Wskazówki bibliograficzne	405
Bibliografia	451
Indeks rzeczowy	478